

пуском инновационных продуктов. Поддерживать инновации в производстве, которые могут быть рисковыми, но результаты, от которых помогут вывести российские предприятия на новый, более качественный уровень. Если с должным вниманием отнестись к данным проблемам и попробовать их решить, то российские предприятия смогут выйти на новый уровень и выдержать конкуренцию с западными компаниями.

Список литературы

1. *Аникин Ю.А.* Инновационное развитие на основе организационного потенциала компании // Проблемы теории и практики управления. 2006. № 7. 83 с.
2. *Корнеева Е.Н.* Инновационные подходы к менеджменту предприятий сервиса в условиях динамично меняющейся внешней среды // Вестник Поволжского государственного университета сервиса. Серия: Экономика. 2012. № 21. С. 96-99.
3. *Официальный сайт компании "КонсультантПлюс" [Электронный ресурс] // Исследовательский центр «Сколково».* Режим доступа: <http://www.consultant.ru/>; <http://base.consultant.ru/cons/cgi/online.cgi?req=doc;base=LAW;n=156916>

Н.А. Гумар, У.О. Байменбетова
ББМ Каспий қоғамдық университеті, Алматы, Қазақстан
Gumar NA, Baymenbetova UO
UO Caspian Public University in Almaty, Kazakhstan

Виртуалды ақша Virtual money

Аннотация. Виртуальная валюта или игровая валюта — частные электронные деньги, которые используются для приобретения и продажи виртуальных товаров в различных сетевых сообществах: социальных сетях, виртуальных мирах и онлайн-играх. «Виртуальная валюта» — средство обмена, которое действует как валюта в некоторых сферах, но не имеет всех атрибутов реальной валюты. В частности, виртуальная валюта не имеет статуса законного средства платежа ни в одной юрисдикции. Виртуальная валюта считается «конвертируемой», если она имеет эквивалент в реальной валюте или действует как заменитель реальной валюты.

Abstract. Virtual currency or game currency - private electronic money used for the purchase and sale of virtual goods in various online communities: social networks, virtual worlds and online games. «Virtual Currency» - a medium of exchange that acts as currency in some areas, but does not have all the attributes of a real currency. In particular, the virtual currency is not legal tender status in any jurisdiction. Virtual currency is considered to be «convertible» if it has its equivalent in the real currency or act as a substitute for real currency.

Ключевые слова: Cash in, Pos-терминал, Интернет/мобильный банкинг, банкомат, криптовалюта, биткоин

Keywords: Cash in, Pos terminal, Internet / mobilny banking, ATM, cryptocurrency, bitcoin

Қазақстан банктері өз стратегияларын, даму бағыттарын айқындап алған. Жалпы банк жүйесінде банктік қызметтерді жүзеге асырудың үш түрлі үлгісі қызмет ететіні белгілі. Бірінші үлгіде, банктер қалыпты банктік операцияларды жүзеге асырып, қашықтықтан қызмет көрсету құралдарын – Интернетті/мобилдік банкингі, банкоматтардың, «Cash in», Pos-терминалдардың пайдаланады.

«Банктік емес үлгіде» клиенттердің электронды әмияндары, олардың бұйрығы бойынша транзакция жасалады. «Аралас банктік үлгіде» интернет және мобильдік төлемдер провайдерлердің көмегімен технологиялық платформа арқылы жүзеге асады. Банктік секторды қазіргі кезде ойға салған тағы бір мәселе – криптовалюталардың қолданысы [1].

Соңғы жылдары қолма қолсыз ақша нарығында бұрын беймәлім болған жаңа виртуалды ақша – биткоиндар пайда болды. Биткоиндар ешқандай мемлекеттің бақылаусыз қолданысқа ие болған, төлемдер мен ақша аударымдарын жүзеге асыруда қолданылатын жылдам, жасанды (эрзац) ақша болып отыр. Олар мемлекеттің ақша-несие саясатымен қарастылмаған.

Кейбір деректерге сүйенсек, 1990 жылы Дэвид Чом деген адам ойлап тапқан криптовалютасын 1990-1998 жылдар аралығында пайдаланып пайда тапқан, 1998 ж. ол құрған компания банкроттыққа ұшыраған. Одан соң, 2007-2009 жылдар аралығында белгісіз топтың дайындауымен биткоин алгоритмы дайындалып, 2009 жылы Сатоси Накамото «bitcoin» деген жасанды валюта жасалғаны туралы мәлімдеді және оның желідегі эмиссиясы жүзеге асырыла бастады. Алғашқы биткоиндардың құны 0,1\$ (биткоинның 1 монетасы) құрады. биткоиндар үшін 2010 жыл биткоиндар үшін табысты болып саналды, биржада аз бағамен сұраныс тудырып, ақшаға айырбасталды, соның әсерінен кейбір саудагерлер құпия транзакция жасау мүмкіндігіне ие болды [2].

Биткон критовалютаның бір түрі болып табылады, танымалдығы бойынша биткоиндармен қатар лайткоиндар қолданысқа ие. Криптовалюталардың осы жолмен айналымға шығуы оны танымал ете бастады, нәтижесінде биткоинның құны өсіп 2013 жылы 1 монетасы 1100\$, 2014 ж. 1200 \$ дейін саудалана бастады. 2016 ж. соңында биткоиндар құны 700 АҚШ долларына теңесіп, саны 16 миллионға жуықтады. 2013-2016 жж. аралығында трейдерлер биткондардың танымалдығын арттырды [3].

1 – кесте. Танымал криптовалюталар (01.03.2016 ж.)

Валюта	Валютаның коды	Пайда болған уақыты	Автор	Белсенділігі	Сайт	Шығарылымы	Нарықтық капиталдануы (01.03.2016 ж. млн. долл.)	Хеш	Ескерту
DigiCash	-	1990	Дэвид Чом	жок	-	-	-	-	Орталықтандырылған
Bitcoin	BTC, XBT	2009	Сатоси Нака-	ия	bitcoin.org	21 млн	6 400	SHA-256	Алғашқы және ең танымал

			Мото						криптовалюта, proof-of-work
Ethereum	ETH	2015	Виталик Бутерин	ия	ethere um.org	Нақты дерек жоқ	1 000		-
Ripple	XRP	2005, 2011	Ripple Labs Inc.	ия	ripple.com	Нақты дерек жоқ	290		Төлем жүйесі, санды активтер биржасы және криптовалюта. Шығу коды Bitcoin кодына негізделмеген
Litecoin	LTC	2011	Coblee	ия	litecoin.org	84 млн	150	Scrypt	proof-of-work
Peercoin	PPC	2012	Sunny King	ия	ppcoin.org	жоғары шегі жоқ	11	SHA-256	гибридтік механизм proof-of-work/proof-of-stake , эмиссияның жалпы көлемінің жоғары шегі жоқ
NXT	NXT	2013	BCNext	ия	nxt.org	1 млрд	8,4		proof-of-stake . Орталықтандырылмаған Nxt платформада төлем құралы ретінде қолдану үшін дайындалған
Namecoin	NMC	2011	Vinced	ия	dot-bit.org	Нақты дерек жоқ	6	SHA-256	proof-of-work. Орталықтандырылмаған DNS платформада
Дерек көзі: https://ru.wikipedia.org/wiki - криптовалюта									

2014 ж. криптовалютаның тағы бір түрі уанкоиндар енгізілді. Криптовалюталарды желіге кез келген тұлғалар қоса алады, ол үшін мықты алгоритмді құрып, сақтай алатын мықты компьютерлік жабдық болуы қажет.

Алайда биткоиндар базасына да хакерлер шабулдар жасалды. Криптовалюта-лар мемлекеттер тарапынан қолдауға ие бола алмай отыр, Қытай криптовалюта-лармен есеп айырысуға тиым салса, АҚШ биткоиндар нарығын жапса, Ресейде мұндай әдістермен жасалғын төлемдерге кепілдік берілмейді.

Криптовалютаның барлық төлем құралы сияқты өзіндік ерекшеліктері бар.

2 –кесте. Криптовалюталардың ерекшеліктері мен сипаты

Ерекшеліктері	Сипаты
Басымдықтары	1. Алгоритмның ашық коды арқылы кез келген адамға қосылуға мүмкіндік берілуі; 2. Криптоэмияның иесін құпия сақтау мүмкіндігінің болуы; 3. Транзакциялар мен төлемдерге байланысты ақпараттың

	<p>жарияланбауы;</p> <p>4. Мемлекет және басқа да мекемелер тарапынан бақылаудың болмауы;</p> <p>5. Криптовалютаны жасанды түрін жасау мүмкіндігінің жоқтығы;</p> <p>6. Криптовалютаны қолдану ыңғайлылығы мен жылдамдығы, комиссияның төмен болуы;</p> <p>7. Біріңғай сандық банктің болмауы.</p>
Жетіспеушіліктері	<p>1. Кепілдіктің берілмеуі және болмауы;</p> <p>2. Реттеуші механизмінің болмауы;</p> <p>3. Электронды криптоэмиянның жоғары тәуекелділігі;</p> <p>4. Басқа ниеттегі операцияларды бақылау мүмкіндігінің болмауы (терроризм, наркотик т.с.с сияқты әрекеттерді қаржыландыру);</p> <p>5. Ұлттық банк тарапынан криптовалютамен сауда, төлем жасауға тиым салу мүмкіндігі.</p>
Дерек көзі: құрастырған автор	

Атақты миллиардер Ричард Брэнсон криптовалютамы капитал жинаудың ең тиімді құралы деп санайды, өйткені перкоинның бір айлық табысы айына 3 пайыз, бұл банктік салымдарға төленетін пайыздан анағұрлым жоғары сол сияқты ЕУРО, доллар сияқты валюталардың өсімі де барлық уақытта тұрақты емес. Криптовалюталарды қолдануды үйренген тұлғалар нарықты бақылау арқылы төменгі құнмен сатып алып баға өскен кезде сата алады, кейбір айырбас бөлімдерінде, банкоматтарда (Канадада 2014ж. пайда болған) айырбас жасай алады. Сонымен қатар криптовалюталармен интернеттегі тауарларды, көрсетілген қызметтерді төлеуге болады, банкоматта адам саусағының таңбасы арқылы ғана операция жүзеге асады [4].

Әлемде соңғы күндері криптовалюталарға миллиондаған инвестициялар жасалып жатқаны белгілі. Егер, Қазақстанда электрондық валюта, блокчейн технология, майнинг жүйелері кең қолданысқа кіретін болса, қалыпты қызмет етіп жатқан төлем жүйесінің, банкердің қажеті болмай қалады. Бүгінгі күні қолданыстағы заң актілері, мұндай валютаны төлем құралы ретінде қолдануға рұқсат берген жоқ. Егер рұқсат етілсе, қадағалаушы, бақылаушы мемлекеттік органдар реттеу функциясын жүргізе алмайды, аудиторлардың қажеті болмай қалады, сондай ақ сақтандырушылардың және тіркеушілердің де қажеті болмай қалуы мүмкін. Себебі, жоғарыда айтылғандай криптовалюталарға бақылау жасау мүмкін емес.

Сондықтан әлемнің ілегінен қалмай, біздің еліміздің мамандары да арнайы дайындықтан өтулері қажет деп санаймын. Криптовалюталарды қолданып жатқан тұлғаларда өз капиталының қауіпсіздігін және тәуекелдерін алдын ала ескергендері жөн.

Қолданылған әдебиеттер

1. ҚР Ұлттық банктің ресми сайты - <http://www.nationalbank.kz/cont>
2. Криптовалюта. [Электронный ресурс] / режим доступа: <https://ru.wikipedia.org/wiki>
3. Жан Кенже. Бізге де жеткен биткоин. //«Корреспондент» газет материалдары. www.korr.kz

4. Что такое криптовалюта? [Электронный ресурс] / режим доступа: <http://onecoins.info/chto-takoe-kriptovalyuta.html>

Н.А. Гумар, А.Б. Даутбаева
Каспийский общественный университе, Алматы, Казахстан
N.A. Gumar, A.B. Dautbaeva
UO Caspian Public University in Almaty, Kazakhstan
Gumnaz@mail.ru

СИСТЕМА ЖИЛИЩНЫХ СТРОИТЕЛЬНЫХ СБЕРЕЖЕНИЙ КАЗАХСТАНА

Аннотация. Система ЖСС в Казахстане решает жилищные проблемы, связанные не только с социально-экономическим развитием страны, но и с национальной безопасностью страны. От того, в каких условиях человек проводит большую часть своей жизни, зависит демографическая ситуация в стране, уровень образования, наличие семьи, уважение в обществе и хорошая работа,

Abstract. The HCS system in Kazakhstan solves housing problems are associated not only with socio-economic development of the country, but also with the national security of the country. From the conditions in which a person spends most of his life, depends on the demographic situation in the country, level of education, availability of family, respect in society and good job

Ключевые слова: жилищные проблемы, экономический рост, строительные депозиты, вклад, кредит, инвестиционная деятельность

Keywords: housing problems, economic growth, construction deposits, deposit, loan, and investment activity

Для Казахстана одним из важных направлений социальной политики является обеспечение граждан доступным и качественным жильем. Экономический рост и социальная ориентированность государства стали базой для становления системы жилищных строительных сбережений (ЖСС), которая регламентирована Законом РК «О жилищных строительных сбережениях в РК» от 7 декабря 2000 г. [1].

Система ЖСС в Казахстане опирается на более чем 80-летний опыт продвижения данных услуг в Германии, модель которой наиболее приемлема для Казахстана. В настоящий момент система ЖСС успешно функционирует и в других странах Европы, таких как Словакия, Чехия, Венгрия, Люксембург.

В Германии действует наиболее известная модель контрактных сбережений – строительные сберегательные кассы. Сегодня в Германии функционируют 25 строительных сберегательных касс. Крупнейшая среди них – стройсберкасса Швэбиш Халль [2].

АО «Жилстройсбербанк Казахстана» является единственным банком в стране, реализующим систему жилищных строительных сбережений. Система ЖСС направлена на улучшение жилищных условий населения через привлечение денег вкладчиков в жилищные строительные депозиты и предоставления им жилищных займов.